

12.Sınıf Tarih 2. Dünya Savaşı Sürecinde Türkiye ve Dünya Konu Anlatımı

2. Dünya Savaşı'nın Sebepleri, Başlaması ve Yayılması

II. Dünya Savaşı'nın Nedenleri

- I. Dünya Savaşı'ndan mağlup çıkan devletlere ekonomik, siyasal, askeri ve hukuki alanlarda ağır şartlar kabul ettirildi. Bu durum Almanya'da hoşnutsuzluğa ve dolayısıyla II. Dünya Savaşı'na neden oldu.
- I. Dünya Savaşı sonunda sınırların çizilmesinde milliyetçilik anlayışına dikkat edilmedi. Bu nedenle etnik çatışmalar ve sınır sorunları ortaya çıktı.
- I. Dünya Savaşı'nın devletler arasındaki dengeleri altüst etmesi savaştan sonra huzursuzluğu daha da artırdı. Dünya barışını korumak amacı ile kurulan Milletler Cemiyeti'nin İngiltere'nin güdümünden çıkamaması bu örgüte karşı güvensizliğe neden oldu.
- İtalya, I. Dünya Savaşı'ndan galip çıkmasına rağmen amaçlarına ulaşamadı. İtilaf Devletleri tarafından ikinci sınıf bir devlet gibi davranılması İtalya'yı saldırgan bir devlet haline getirdi. Yönetimi ele geçiren Mussolini'nin İtalya'yı büyük devlet yapmak istemesi İkinci Dünya Savaşı'nın nedenlerinden biri oldu.
- Uzak Doğu'da imparatorluk kurmaya çalışan Japonya Avrupa devletlerini Asya'dan çıkarmak istedi.

Birinci Dünya Savaşı sonucunda kendilerini mağdur olmuş gören Almanya ve İtalya anlaşarak Roma - Berlin Mihveri denilen bir birlik kurdular (1936). Daha sonra bu birliğe Japonya da katıldı.

Savaşın Başlaması ve Yayılması

II. Dünya Savaşı, Almanya'nın Polonya'ya saldırması ile başladı (1 Eylül 1939). İngiltere ve Fransa Polonya'nın yanında yer alırken İtalya, Almanya'nın yanında yer aldı. Almanya kısa sürede Polonya ve Fransa'yı işgal ederek Avrupa'da kontrolü ele geçirdi. Alman ve İtalyan orduları birlikte hareket ederek Balkanları işgal ettiler. Savaşın başlarından itibaren Almanya'nın yanında yer alan Rusya Balkanların işgalini tepkiyle karşıladı. Alman orduları Kıta Avrupası'nı kontrol ederken İtalya da Akdeniz'de kontrolü ele geçirmişti. Almanya İngiltere'ye bir türlü beklenen darbeyi vuramayınca savaş uzadı. 1941 yılında savaş alanı yeni katılmalarla hızla genişledi. Rusya ve ABD, İngiltere'nin yanında yer alırken, Japonya da Almanya'nın yanında savaşa girdi. ABD bir yandan Japonya ile mücadele ederken diğer yandan İngiltere'yi destekledi. Amerika'nın desteğini elde eden İngiltere kısa sürede Akdeniz'de kontrolü ele geçirdi. İngiliz ve ABD donanmaları daha sonra İtalya yarımadasına çıkarma yaparak 1942 yılında İtalya'yı saf dışı bıraktılar. Yenilen İtalya yönetim değişikliğinin ardından taraf değiştirdi ve 1943 yılından itibaren İngiltere'nin yanında Almanya'ya karşı savaşa devam etti.

İtalya'nın savaş dışı kalmasından etkilenmeyen Almanya, Rus ordularına üstünlük sağlayarak Moskova önlerine kadar ilerledi. 1943 yılına kadar savaşı kontrolünde bulunduran Almanya, bu tarihten itibaren sarsılmaya başladı. Kaynakları tükenen Alman orduları iklim şartlarının da etkisi ile Moskova önlerinde yenildiler. 1943'ten itibaren karşı saldırıya geçen Ruslar 1945'te Almanya'ya kadar ulaştı.

Almanya doğudan Rusya tarafından sıkıştırılırken batıdan da İngiltere, ABD ve Fransa Normandiya çıkartmasını yaparak 1945 yılında Almanya'yı teslim aldılar. Almanya'nın teslim olmasından sonra müttefik devletler Japonya'ya yüklendiler. Hiroşima ve Nagazaki'ye atılan atom bombaları ile şok olan Japonya'nın 10 Ağustos 1945'de teslim olması, savaşın sona ermesini sağladı.

2. Dünya Savaşı Sürecinde Türkiye'nin Tutumu

Türkiye'nin Savaş Sırasındaki Tutumu

II. Dünya Savaşı daha başlamadan Türkiye gerekli hazırlıkları yapmıştı. Savaş başladığında tarafsız kalan Türkiye her an savaşa girecekmiş gibi hazırlık yaparken savaşın dışında kalabilmek için de dikkatli bir politika izledi. Her iki taraf da Türkiye'yi yanlarına çekmek için baskı yapıyorlardı.

İngiltere, ABD ve Sovyetler Birliği'nin katılımıyla 1943 yılında yapılan Tahran Konferansı'nda Türkiye'nin II. Dünya Savaşı'na katılması konusunda karar alınmış ve bu kararın Türkiye'ye bildirilmesi için İsmet İnönü Kahire'ye davet edilmiştir, İsmet İnönü, Kahire'ye kararı kabul etmek için değil, taraflarla serbestçe tartışmak

ve görüşmek için gideceğini söylemiştir, İsmet İnönü, bu tutumunda uluslararası eşitliği gözetmiş ve bağımsız devlet anlayışına saygı duyulması gerektiğini vurgulamıştır.

Almanya'nın Balkanları işgal ederek Türkiye sınırlarına dayanması Türkiye'de ciddi tedirginlik meydana getirdi. Alman tehdidine karşı sınıra yığınak yapan Türk ordusu teyakkuza geçirilirken siyasi çözüm arayışları hızlandı. Ankara'da yapılan Türk - Alman görüşmeleri neticesinde bir saldırmazlık anlaşması imzalandı.

Antlaşma ile Almanya Türkiye'ye saldırmama garantisi verdi. Türkiye de tarafsız kalacağı taahhüdünde bulundu. Saldırmazlık anlaşmasına rağmen Türkiye üzerindeki baskılar devam etti. 1945 yılına kadar devam eden baskılar sonucunda 23 Şubat 1945'te Türkiye; Japonya ve Almanya'ya savaş ilan etti. Bu tarihte savaşın sonucu belliydi. Ayrıca savaş sonrası için hesaplar yapılıyordu.

2. Dünya Savaşı'nın Sonuçları

- Demokrasi - Diktatörlük mücadelesi olarak görülen savaş demokrasiyi savunan devletler kazandılar.
- Almanya ve İtalya'nın yenilmesi ile ırkçı akımlar etkisini kaybetti.
- Rusya, komünist rejimini Doğu ve Orta Avrupa ile Çin'e taşıdı.
- Rusya ve ABD dünyanın en büyük iki devleti haline geldi.
- Milletler Cemiyeti, Birleşmiş Milletler Teşkilatı adı ile yeniden kuruldu.
- Almanya, Doğu ve Batı Almanya olmak üzere ikiye bölündü.
- Almanya ve İtalya'nın işgal ettiği Balkan ve Doğu Avrupa ülkeleri, Rusya'nın denetiminde yeniden kuruldu.
- II. Dünya Savaşı sonunda dengeler Yalta Konferansı ile yeniden kurulmaya çalışıldı.
- Devletler arasındaki rekabet savaştan sonra da devam etti.
- Filistin topraklarında 1948 yılında İsrail Devleti kuruldu.
- Türk - Amerikan ilişkileri gelişti.
- Sömürgecilik dönemi sona ermeye başladı ve savaştan sonra sömürge altındaki uluslardan pek çoğu bağımsızlıklarını kazandılar (Hindistan, Mısır, Pakistan, Cezayir, Libya v.b.).